

اقتصاد بین‌الملل

صادرات آلمان افزایش یافت

آمارهای اداره آمار فدرال آلمان نشان داد، صادرات آلمان در ابتدای سال به دلیل افزایش تقاضای کشورهای اتحادیه اروپا و چین بیش از حد انتظار افزایش یافت. به گزارش «ایران اقتصادی»، صادرات در ژانویه نسبت به ماه قبل ۶.۳ درصد در مقایسه با پیش‌بینی افزایش ۱.۵ درصدی نظرسنجی رویترز افزایش یافت. توماس گیتزل، اقتصاددان ارشد در گروه بانک وی‌پی اظهار کرد که این شروع خوبی برای سال و صادرات است. با این حال، پس از عقب‌ماندگی قابل توجه دسامبر، رقم مثبت در ژانویه بسیار محتمل بود. آلمان با سهم بالای صادراتی خود در تولید ناخالص داخلی، بیشترین آسیب را در بین کشورهای اروپایی از روند ضعیف جهانی صادرات متحمل شده است. گیتزل افزود: در سال ۲۰۲۳ میلادی، صادرات به صورت واقعی ۲.۲ درصد نسبت به سال قبل کاهش یافت. آنها در ماه دسامبر ۴.۵ درصد کاهش یافتند. او گفت: امید است که صادرات حداقل در سال ۲۰۲۴ به رشد اندکی مثبت بازگردد. صادرات به کشورهای اتحادیه اروپا ۸.۹ درصد در ماه افزایش یافت، در حالی که صادرات به کشورهای خارج از اتحادیه اروپا ۳.۱ درصد افزایش یافت. صادرات به چین ۷.۸ درصد افزایش یافت در حالی که صادرات به بریتانیا ۸.۱ درصد کاهش یافت. اداره آمار فدرال گزارش داد که واردات نسبت به دسامبر ۳.۶ درصد در مقابل انتظار تحلیلگران برای افزایش ۱.۸ درصدی افزایش یافته است.

طبق گزارش ایسنا از رویترز، احساسات در صنعت صادرات آلمان در ماه فوریه تا حدودی بهتر شده است. شاخص انتظارات صادرات آیفو در ماه فوریه به منفی ۷ واحد رسید که از منفی ۸.۵ واحد در ژانویه افزایش یافت. کلاوس وولرابه، رئیس نظرسنجی آیفو گفت، اقتصاد صادرات آلمان به سختی از تحولات اقتصادی فعلی جهانی منتفع می‌شود و هنوز جای زیادی برای بهبود وجود دارد.

ثبت رکورد در اقتصاد چین

رشد صادرات چین به نشانه مثبتی برای تقاضا جهش کرد. به گزارش «ایران اقتصادی»، صادرات چین در دو ماه نخست سال ۲۰۲۴ میلادی بسیار سریع‌تر از آنچه انتظار می‌رفت رشد کرد، در حالی که دومین اقتصاد بزرگ جهان تلاش می‌کند جای خود را پیدا کند. داده‌های رسمی نشان داد که محموله‌های خارج از کشور بر حسب دلار آمریکا در دوره ژانویه تا فوریه ۷.۱ درصد نسبت به سال قبل افزایش یافته که بسیار بالاتر از ۱.۹ درصد پیش‌بینی شده توسط اقتصاددانان در نظرسنجی بلومبرگ است. این افزایش نیز بسیار بهتر از رشد ۲.۳ درصدی دسامبر بود. همچنین واردات ۳.۵ درصد رشد کرد و مازاد تجاری ۱۲۵ میلیارد دلار بود که یک رکورد است. تجارت چین در سال گذشته تحت فشار قرار گرفته است، زیرا تقاضای ضعیف بسیاری از شرکای تجاری اصلی آن و تنش‌های ژئوپلیتیکی بر توانایی این کشور برای ایجاد یک چرخش پایدار تأثیر گذاشته است.

الان مهم‌ترین مصوبات مجلس در برنامه هفتم -که خودم مسئول کمیته انرژی بودم- در حوزه بهینه‌سازی است. مهم‌ترین مصوبات ما در مجلس در حوزه مدیریت مصرف انرژی بود. به عنوان مثال ما در قانون معادن حکمی داریم که معادن عمده کشور و صنایع بالادستی نفت و گاز کشور که نفت‌گاز یا گازوئیل استفاده می‌کنند، عملاً یک پارانه زیادی دریافت می‌کنند و در طول زنجیره هم هیچ اثری ندارند، قیمت آنها هم در صنعت آنها و در زنجیره پایینی می‌بینیم که فولاد و دیگر محصولات به قیمت جهانی هستند و عملاً آنها با پارانه مردم صنعت خود را می‌چرخانند. بسیاری از آنها یکی که بهره‌مالکانه به دولت می‌دهند، میزان بهره‌مالکانه‌ای که دولت می‌گیرد، از مجموع پارانه‌ای که در حوزه انرژی می‌دهد، کمتر است. ما اینها را محاسبه کردیم، استدلال کردیم و با همه نمایندگان هم صحبت کردیم که به آن رأی دادند. اینکه طی ۵ سال برنامه، ۵۰ درصد این پارانه حذف شود که این را نمایندگان مجلس رأی دادند.

دغدغه نمایندگان دغدغه درستی است؛ آنها می‌گویند اگر می‌خواهیم کاری انجام دهیم، از مردم شروع نکنیم. مردم را مقابل دولت قرار ندهیم، مردم را مقابل حاکمیت قرار ندهیم، از آنها نخواهیم که هزینه دهند. در بنزین، شرایط کمی حساس است. شوک درمانی جوابگو نیست. ما نمی‌توانیم یک سیاست قیمتی راه مردم تحمیل کنیم. این کار قابل اجرا نیست. مگر مردم چوب خشک هستند که به آنها تحمیل شود. یک فضای اجتماعی شکل می‌گیرد. هرگونه سیاست اقتصادی بدون در نظر گرفتن تبعات اجتماعی شکست می‌خورد، ولو اینکه بهترین سیاست باشد؛ بنابراین باید در سیاست‌های اقتصادی حتماً پیوسته‌های فرهنگی و اجتماعی آن دیده شود. در حوزه بنزین هم همین طور است. ایده‌ای که ما در بنزین داریم، همین است. می‌گوییم خودروداران و کسانی که خودرو ندارند را مساوی در نظر بگیرید. به آنها یکی که خودرو ندارند هم سهمیه دهید، چون پارانه وجود دارد.

● یک سؤال دیگر هم نشریه گلوبال اترویلز گزارشی را منتشر کرد مبنی بر اینکه قیمت بنزین در ایران از زمان تراز همه جای دنیا است. ماین سؤال را از شما داریم: آیا قیمت انرژی در ایران ارزان است؟ اگر قیمت تمام‌شده مبنای باشد و دولت مکلف شود که قیمت تمام‌شده کالاها و خدمات عمومی را محاسبه و اعلام کند و بگوید قیمت تمام‌شده یک متر مکعب گاز طبیعی در ایران این مقدار است. ما در قیمت‌های خارجی یک هزینه فرصت داریم. کجا این هزینه فرصت را داریم؟ آتجایی که وارد می‌کنیم. یعنی الان که ما بنزین وارد می‌کنیم (یا تهاتر می‌کنیم، یا نقدی می‌خریم) این مابه‌التفاوت قیمت از جیب چه کسی می‌رود؟ یک بخشی از این ناترازی به علت همین واردات بنزین و گازوئیلی است که سال گذشته نزدیک به یک میلیارد دلار بود و پیش‌بینی می‌شود که اگر این روند ادامه پیدا کند، ما برای سال آینده حداقل ۴ تا ۵ میلیارد دلار نیازمند منابعی هستیم که یا در اثر واردات با دلار یا براساس تهاتر از جیب اقتصاد کشور خواهد رفت.

این موضوع خودش را به اقتصاد تحمیل می‌کند. این را باید در آن قیمت تمام‌شده ببینیم. یعنی فرض کنیم که قیمت تمام‌شده داخلی ما صفر است، از این کمتر که نمی‌شود. اگر ده درصد بنزین ما وارداتی باشد که در حال حرکت به این سمت هستیم و الان تقریباً به این عدد نزدیک هستیم از آتجایی که هر لیتر حدود ۷۰ سنت است که معادل حدوداً ۴۰ هزار تومان است و ده درصد تقریباً ۴ هزار تومان می‌باشد، یعنی اثر این واردات در قیمت تمام‌شده بنزین که ما در داخل می‌دهیم، حدود ۴ هزار تومان است. این مبلغ از جیب مردم می‌رود. بحث این است که یک اجماع ملی در حوزه انرژی باید شکل گیرد. واقعاً مؤلفه انرژی در تمام اقتصاد خود را نشان می‌دهد.

عکس: ایرنا

بهینه‌سازی مصرف انرژی در دهه ۹۰ متوقف شد

● ۶۵ درصد از مصارف انرژی کشور در بخش عمومی و مردمی و خانگی است

گفت‌وگو

شدید به اسم مدیریت، بخشی از صنعت خود را از حامل‌های انرژی محروم کنیم که اثر آن عملاً در اقتصاد کشور خود را نشان می‌دهد. وقتی صنایع ما بالغ بر ۵ میلیارد دلار در طول سال به خاطر عدم تأمین گاز یا برق ضرر می‌کنند، این از جیب چه کسی می‌رود؟ وقتی صنعت ضرر می‌کند، ضرر مستقیم آن برای صنعت است و ضرر غیرمستقیم آن برای اقتصاد کشور و عملاً برای اقتصاد ملی کشور است و مردم هم متضرر خواهند شد.

● اصلاً چه شد که مادر انرژی

دچار ناترازی شدید؟ دلیل عمده آن به سیاست‌هایی برمی‌گردد که طی دهه گذشته و طی برنامه پنجم و ششم اتفاق افتاده است. اینکه بر اساس تکالیف سیاست‌های کلی برنامه پنجم و ششم و همچنین سیاست‌های کلی اصلاح الگوی کشور ما باید به سمتی می‌رفتیم که در پایان برنامه ششم، شاخص شدت انرژی خود را نسبت به ابتدای این ۱۰ سال نصف کنیم، بویژه در حوزه صنعت و خصوصاً در حوزه عمومی کشور.

● آیاره رسیدن به بهینه‌سازی با استفاده از ابزارهای قیمتی است یا خیر؟

ما یک بسته کامل برای رسیدن به هدف خود در رفع ناترازی انرژی می‌خواهیم. این بسته کامل و ترکیبی از سیاست‌های مختلف است.

● اما در گام اول و در رتبه اول، اصلاح روش‌ها و مدیریت‌ها و سازگارهاست.

ما در حوزه بهینه‌سازی کل کاری که ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر بود که سرمایه‌گذاران در حوزه بهینه‌سازی سرمایه‌گذاری کنند، صرفه‌جویی ایجاد شود یا سوخت مصرف شده را دولت اندازه‌گیری و تأیید کند و بعد از تأیید برای آن حواله صادر شود و از شرکت گاز، حواله گاز یا حواله برق بگیرد.

● اساساً مجلس برای بهینه‌سازی مصرف سوخت چه کرده است؟

نزدیک به ۱۱ تا ۱۲ سال انباشته شده بود و

مطالبات نیروگاه‌های تجدیدپذیر ما نزدیک به ۱۱ یا ۱۲ سال انباشته شده بود و کسی به آنها پرداخت نمی‌کرد

● مثلاً در قانون مانع‌زدایی این کار را برای صنعت برق انجام دادیم. گفتیم پارانه‌ای که در صنعت برق ما هست (در ماده‌ی ۱۰ یک زنجیره داریم)

کسی آن را پرداخت نمی‌کرد. قانون اصلاح مصرف وجود دارد، آیین‌نامه آن نوشته شده است. مثلاً در قانون مانع‌زدایی این کار را برای صنعت برق انجام دادیم. ماده ۱۰ این قانون آمده است: یک زنجیره داریم. باید بایک سیاست مصرفی درست، یک سطحی از الگوی مصرف تعریف کنیم و بگوییم در این سطح از الگوی مصرف، آحاد جامعه از پارانه برخوردارند. آن هم کاملاً قابلیت تعریف دارد که در برق اتفاق افتاده است. گفتیم ۷۵ درصد از مصرف هر سالی برای سال آینده، الگوی مصرف شود. در اولی‌های مختلف -یعنی کاملاً داینامیک و متغیر است. اگر کسی اضافه بر آن مصرف دارد، به صورت پلکانی و تساعده افزایش پیدا کند. یک سطحی این مقدار، سطح دیگر دو برابر، سه برابر و پنج برابر تا به حدی برسد که در حد قیمت صادراتی و تجدیدپذیری برایش اتفاق بیفتد که این قیمت‌گذاری در آن مصرف مانع مصرف مازاد شود، و اگر کسی مصرف می‌کند، هزینه آن را به دولت پرداخت کند تا دولت بتواند پارانه آن را به مردم پرداخت کند؛ یعنی این اقتصاد باید بچرخد.

بعضی از موضوعات وارد بحث قاچاق می‌شود. یعنی وقتی مصرف گازوئیل در کشور رها می‌شود و هیچ مدل کنترلی نداریم؛ به برخی گازوئیل ۲۰۰ تومانی سهمیه می‌دهیم و هیچ نظارتی هم بر آن نیست و بعد حتماً به لب مرز می‌برد و به قیمت ۴۰ هزار تومان به فروش می‌رساند.

بشر

یعنی هیچ عرصه‌ای در اقتصاد ما نیست که متأثر از انرژی نباشد. شما حوزه برق یا حوزه حمل‌ونقل را ببیند، حوزه صنعت، کشاورزی و ساختمان را ببینید، همه متأثر از انرژی است و اگر ما برای این موضوع راهکاری نپندیشیم، فوراً اقدام نکنیم و اقدامات عاجل را صورت ندهیم، تغییرات خود را به ما تحمیل خواهند کرد (در زمانی که ما قدرت تصمیم‌گیری نداریم). پس بهتر است همین الان اقدام کنیم. گرچه کار در بعضی بخش‌ها سخت و دیر شده است ولی هر زمان جلوی ضرر را بگیریم، منتهع است. فرصت‌های بسیار خوبی داریم. بویژه اینکه ما باید حتماً سراغ مدیریت مصرف برویم. مدیریت مصرف را در اولویت قرار دهیم. مردم ما بیشتر از همه همراهی کردند. یعنی هر زمان که موضوع بهینه‌سازی مطرح می‌شود می‌گوییم یک گزارش تهیه کنیم و مردم را به کاهش مصرف ترغیب کنیم. مردم هم همیشه حمایت و همراهی کردند و در حوزه برق و حوزه گاز کمک کردند. مجموعه حاکمیت باید یکپارچه شود، یک تصمیم واحد بگیرد و عمل کند. مردم از تصمیمات عاقلانه، مدبرانه و عالمانه حمایت می‌کنند.

